

KANTAR PUBLIC

Trakasseribarometern 2022

Kunskap för ett tryggt och
inkluderande arbetsliv

Malin Grundqvist

Anton Wallin

Jennie Bacchus Hertzman

2022-05-13

Sifo

Trakasseribarometern

En gemensam satsning från akademien, näringslivet och organisationer för att skapa kunskap för ett tryggt och inkluderande arbetsliv.

1 Beskrivning av undersökningen

Design av frågeformulär

1.

Bakgrundsfrågor

2.

Attityder till vad som är att betrakta som sexuellt trakasserier

3.

Utsatthet för oönskade beteenden i arbetssituation – **senaste 12 månader**

4.

Trakasserier
(Diskrimineringsgrunder) i arbetssituation

**yrkesliv/
12 mån**

5.

Sexuella trakasserier i arbetssituation

**yrkesliv/
12 mån**

6.

Uppföljningsfrågor till de som uppger att de blivit **utsatta för sexuella trakasserier** (explicit) under de senaste 12 mån

7.

Uppföljningsfrågor till de som blivit **utsatta** under senaste 12 månaderna

8.

Frågor till chefer

2 Resultat

Tio slutsatser: Yrkesverksamma om trakasserier i svenska arbetslivet

1. Grad av utsatthet

En av tio uppger att de har blivit utsatta för sexuella trakasserier under de senaste 12 månaderna i en arbetssituation (10%). Det är något färre jämfört med 2020 (14%) och 2018 (14%). Kvinnor och åldersgrupp 18-29 år, som tidigare uppgav i högre grad än övriga att de blivit utsatta, svarar i lägre grad att de blivit utsatta nu jämfört med 2020.

6. Attitydförändring

Fler anser att olika konkreta beteenden är att betrakta som sexuella trakasserier nu jämfört med 2020 och 2018. Ökningen har skett bland män, kvinnor och samtliga åldersgrupper. Det tycks ha blivit en ökad medvetenhet.

2. Pandemieffekt

Trakasseribarometern kan inte fastslå vilken effekt pandemin haft på graden av utsatthet. Graden av utsatthet kan dock ha minskat till följd av att vissa yrkesgrupper inte varit på sin fysiska arbetsplats eftersom en majoritet uppger att de blivit utsatta i ett fysiskt sammanhang på arbetsplatsen.

7. Tystnadskultur

Graden av tystnadskultur är oförändrad. Likt 2020 är det drygt hälften som inte informerar någon om att de blivit utsatta. En av fem informerar sin chef, arbetsledare eller HR-personal. Ännu färre informerar fackligt förtroendevald eller skyddsombud.

3. Var och av vem

Drygt hälften av de som blivit utsatta för sexuella trakasserier blev det på arbetsplatsen under ordinarie arbetstid. Flest blev utsatt av kollega. Nio av tio kvinnor uppger att det var en man som utsatte dem. Män blir i lika hög grad utsatta av kvinnor som av män.

8. Förutsättningar

Tre av fyra instämmer i hög grad att kvinnor och män har samma möjligheter på arbetsplatsen. Kvinnor och åldersgrupp 18-29 upplever i lägre utsträckning att kvinnor och män har samma möjligheter.

4. Arbetat hemifrån

Fler av de som huvudsakligen arbetat på arbetsplatsen har blivit utsatta under ordinarie arbetstid, jämfört med de som arbetat hemifrån. De som arbetat hemifrån har i högre grad blivit utsatta i ett arbetssammanhang efter arbetstid (after work, konferens osv.), jämfört med de som arbetat från arbetsplatsen.

9. Ledningens arbete

Arbetar ledning på arbetsplatsen aktivt med frågor om trakasserier och sexuella trakasserier? Fyra av tio instämmer i hög grad. Bland kvinnor och åldersgrupp 18-29 år det färre som instämmer att ledningen arbetar aktivt med frågorna.

5. Utsatta grupper

De som tillhör en etnisk minoritet eller har en annan läggning än heterosexuell uppger i högre grad att de blivit utsatta för sexuella trakasserier i en arbetssituation senaste 12 månaderna, jämfört med de som inte tillhör en etnisk minoritet eller är heterosexuella.

10. Chefers upplevelser

Tre av fyra chefer upplever att trakasserier i mycket liten utsträckning är ett problem på arbetsplatsen. Ännu fler anser att sexuella trakasserier inte är ett problem på arbetsplatsen. En av fyra tycker det är svårt att hantera frågor kring sexuella trakasserier eller trakasserier i rollen som chef.

3

Attityder till vad som
är att betrakta som
sexuella trakasserier

Frågeställning om attityder

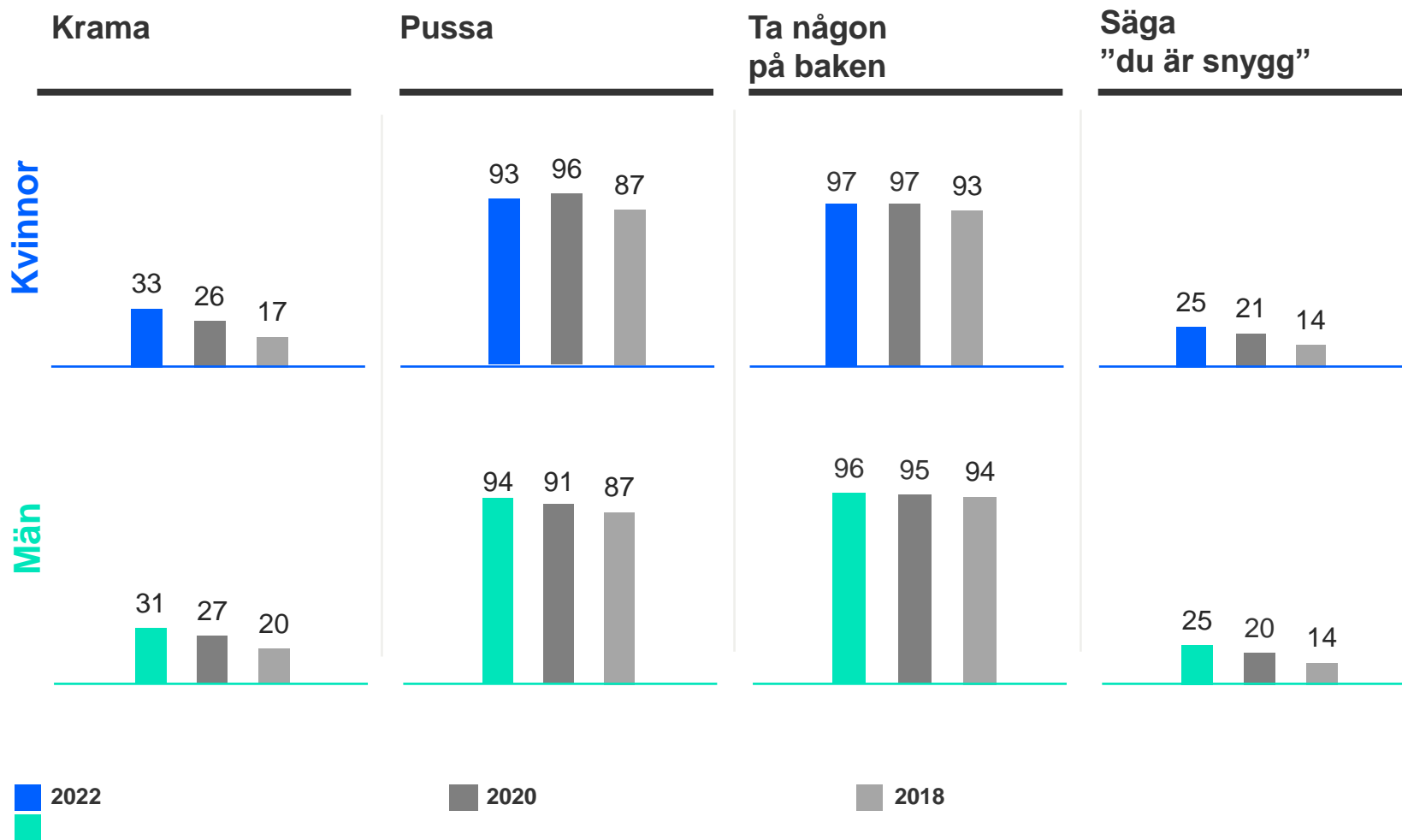
Anser du att följande ageranden är att betrakta som sexuella trakasserier?

- Krama någon utan att vara säker på att det är uppskattat
- Ta någon på baken utan att vara säker på att det är uppskattat
- Pussa någon utan att vara säker på att det är uppskattat
- Säga till någon att hen är snygg utan att vara säker på att det är uppskattat
- Säga till någon att hen är sexig utan att vara säker på att det är uppskattat
- Skämt med sexuella inslag utan att vara säker på att det är uppskattat
- Upprepat kommentera någons klädsel utan att vara säker på att det är uppskattat

Svarsalternativ: Ja, Nej, Tveksam vet ej

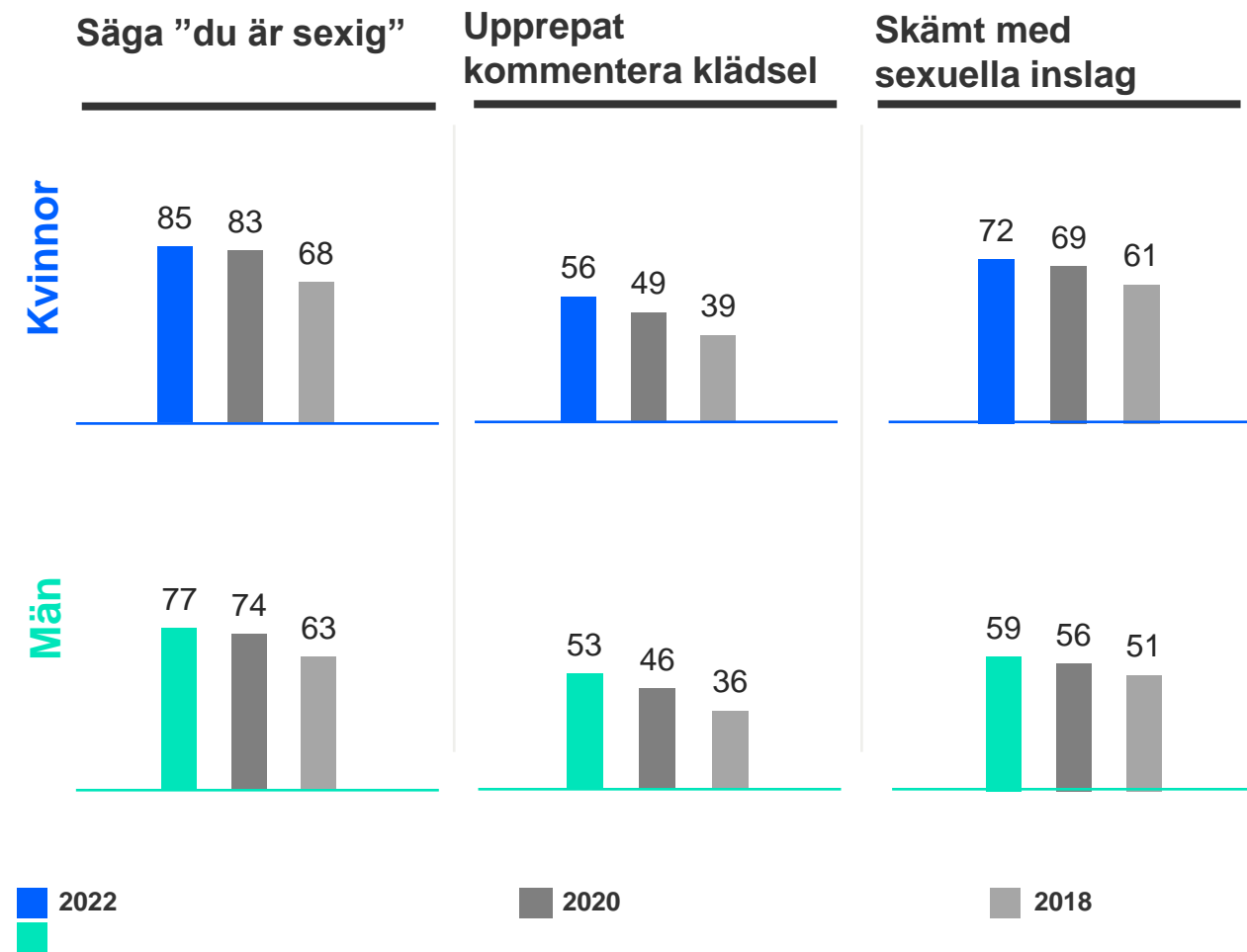
Attityder till vad som är att betrakta som sexuella trakasserier

Andel som svarat ja

Attityder till vad som är att betrakta som sexuella trakasserier

Andel som svarat ja

4
Utsatthet för oönskade
beteenden i arbetssituationen
– under de senaste 12
månaderna

Frågeställning om utsatthet för oönskade beteenden

– Har du de senaste 12 månaderna i och kring din arbetssituation varit med om något av följande och, om så är fallet, hur ofta...

(Arbetssituation avser situationer på arbetsplatsen eller sådant som händer utanför om det har ett samband med arbetet.).

- **Svarsalternativ:** mycket ofta, ganska ofta, inte särskilt ofta, mycket sällan, enstaka tillfälle, aldrig
I diagram redovisas andelen som svarat att det har hänt (samtliga alternativ exklusive aldrig)

- Upplevt att du inte har blivit lyssnad till
- Upplevt att du har blivit isolerad/utfrysad från den övriga arbetsgruppen
- Upplevt att du har blivit kränkt eller missgynnad av en kollega
- Upplevt att du har blivit kränkt eller missgynnad av chef eller arbetsledare
- Upplevt att du har känt dig hotad av kollega
- Upplevt att du har hållit tillbaka åsikter för att inte riskera din position på arbetet
- Upplevt att du har hållit tillbaka åsikter av rädsla för repressalier
- Olämpligt stirrande eller blickar som gjort att du känt obehag
- Kommentarer om ditt fysiska utseende som gjort att du känt obehag
- Ovälkommen beröring av sexuell art som upplevts kränkande
- Trots att du redan har sagt nej, fått upprepade förslag om att träffas på ett sätt som inte upplevts vara av ren vänskaplighet
- Olämpliga närmanden av kollega/-or i sociala nätverk såsom chattar och Facebook
- Ovälkomna mejl/sms från kollega/-or av sexuell art som upplevts stötande
- Någon som, på ett sätt som du upplevt sexuellt stötande, visat delar av sin kropp för dig
- Sexuella inviter för att du ska få fördelar i ditt arbete
- Någon som visar bilder av sexuell natur på ett sätt som varit oönskat
- Någon som försökt tvinga till sig en sexuell handling med dig
- Någon som försökt tvinga till sig en sexuell handling med dig när du endera sovit eller varit påverkad av alkohol/droger
- Någon som tvingat till sig en sexuell handling med dig
- Upplevt att du har blivit kränkt eller illa behandlad av tredje person (t.ex. kund, patient, elev, osv.) – **NY**

Oönskade beteenden

Andel som svarat att det hänt

Inte blivit lyssnad till

Kränkst eller missgynnad av kollega

Känt dig hotad av kollega

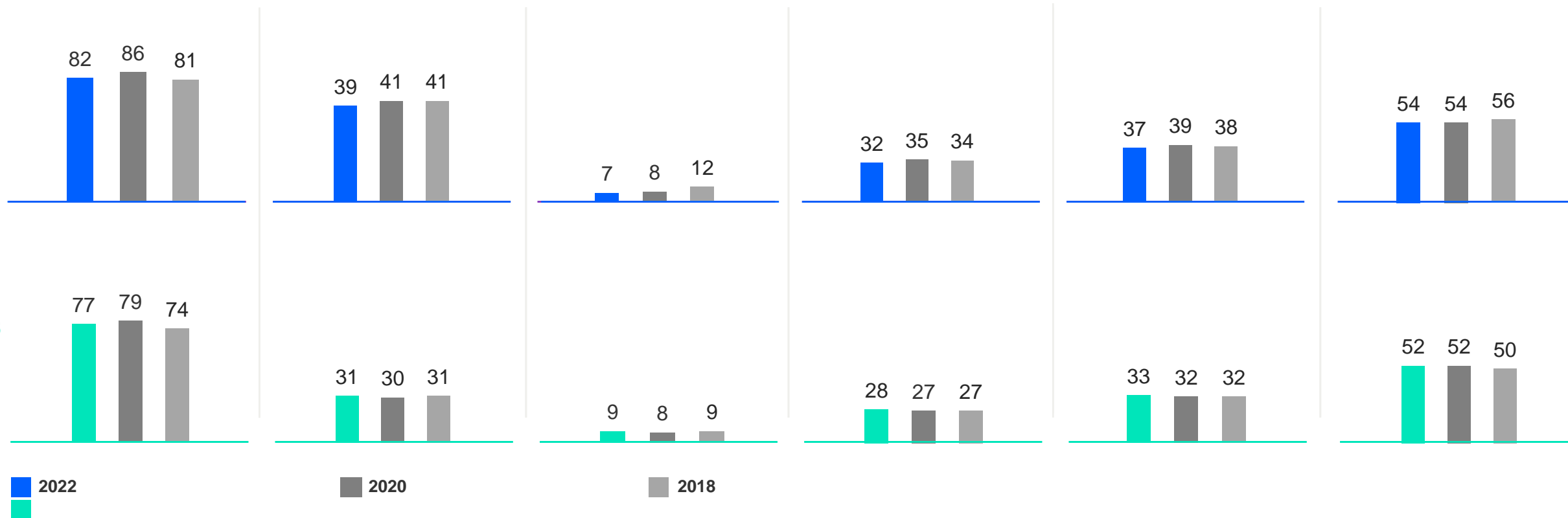
Isolerad/utfryst

Kränkst eller missgynnad av chef/arbetsledare

Hållit tillbaka åsikter för att inte riskera position på arbetet

Kvinnor

Män

Oönskade beteenden

Andel som svarat att det hänt

Hållit tillbaka åsikter av rädsla för repressalier

Kommentarer om ditt fysiska utseende

Upprepade förslag om att träffas

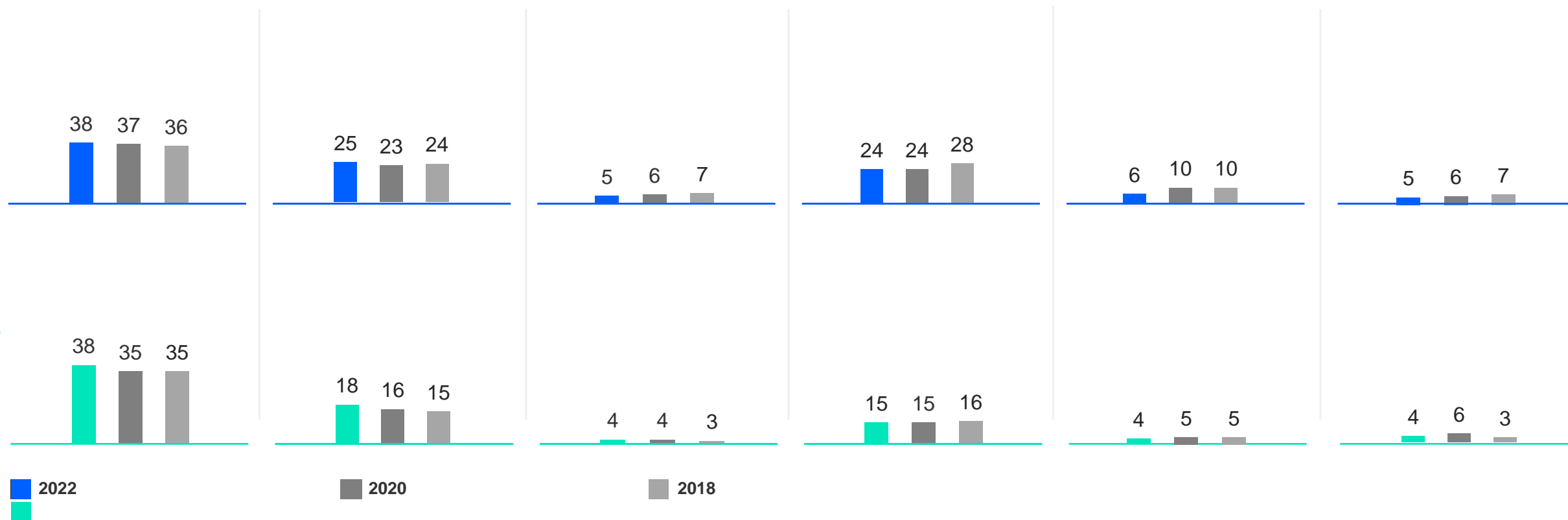
Olämpligt stirrande eller blickar

Ovälkommen beröring av sexuell art

Olämpliga närmanden av kollega/-or i chattar*

Kvinnor

Män

Oönskade beteenden

Andel som svarat att det hänt

Ovälkomna mejl/sms från kollega/ -or

Sexuella inviter för att du ska få fördelar i arbetet

Försökt tvinga sig till en sexuell handling

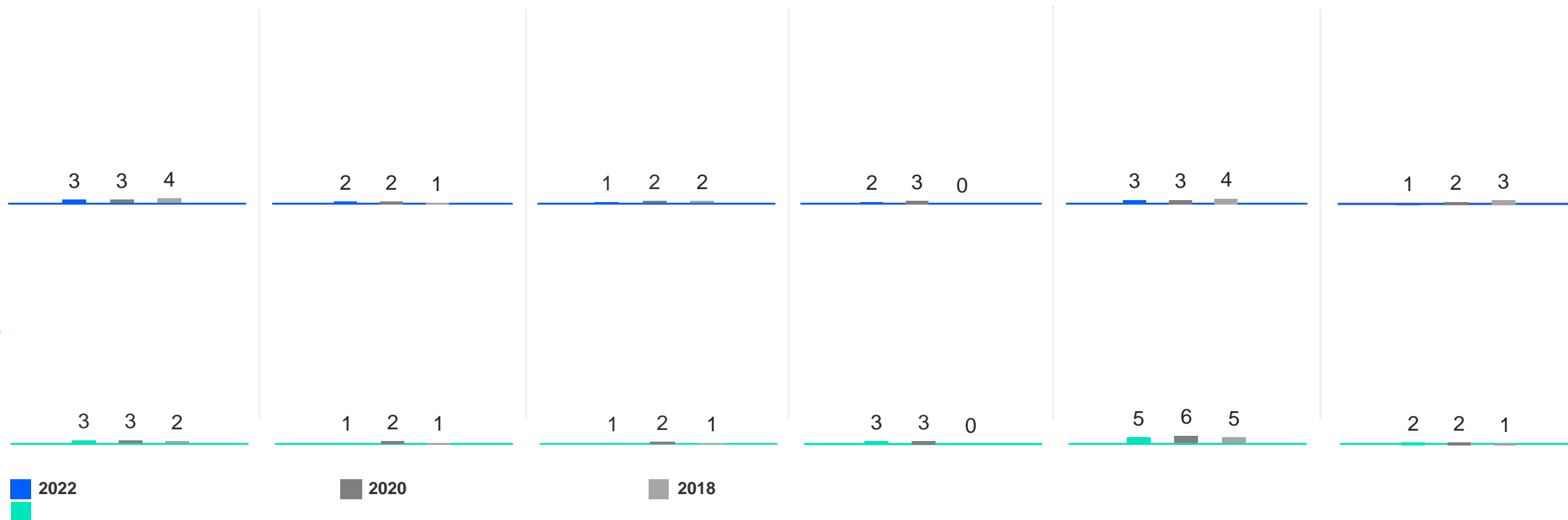
Visat delar av sin kropp för dig (stötande)

Visar bilder av sexuell natur

Försökt tvingat sig till sexuell handling när du sovit/varit påverkad

Kvinnor

Män

Oönskade beteenden

Andel som svarat att det hänt

Någon som tvingat sig till en sexuell handling med dig

Upplevt att du blivit illa behandlad av tredje person*

Kvinnor

1 2 3

56

Män

2 2 1

41

2022

2020

2018

5 Trakasserier i arbetssituation utifrån diskrimineringsgrunderna

Frågeställning om utsatthet för trakasserier

1. Har du någon gång i ditt yrkesliv utsatts för trakasserier i eller kring din arbetssituation på grund av...

2. Har du någon gång under de senaste 12 månaderna utsatts för trakasserier i eller kring din arbetssituation på grund av...

(Arbetssituation avser situationer på arbetsplatsen eller sådant som händer utanför om det har ett samband med arbetet. Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.)

Svarsalternativ: Ja, Nej, Tveksam vet ej

- Kön
- Könsöverskridande identitet eller uttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

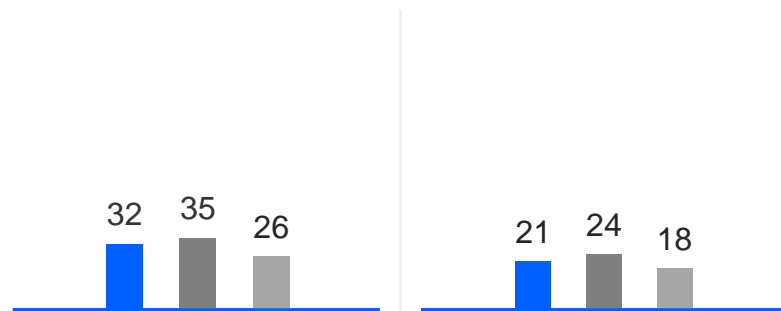
Trakasserier i arbetssituation utifrån diskrimineringsgrunderna kön och ålder

Andel som svarat ja

Yrkeslivet

Kön **Ålder**

Kvinnor

Män

2022

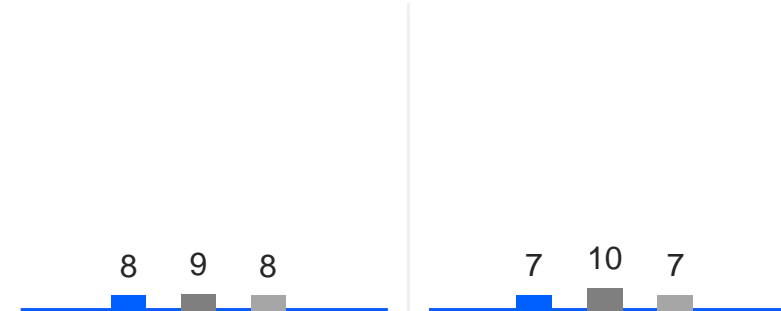
2020

2018

Senaste 12 månaderna

Kön **Ålder**

Kvinnor

Män

Trakasserier i arbetssituation utifrån diskrimineringsgrunderna

Andel som svarat ja

Yrkeslivet

Senaste 12 månaderna

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Etnisk tillhörighet

Religion eller annan trosuppfattning

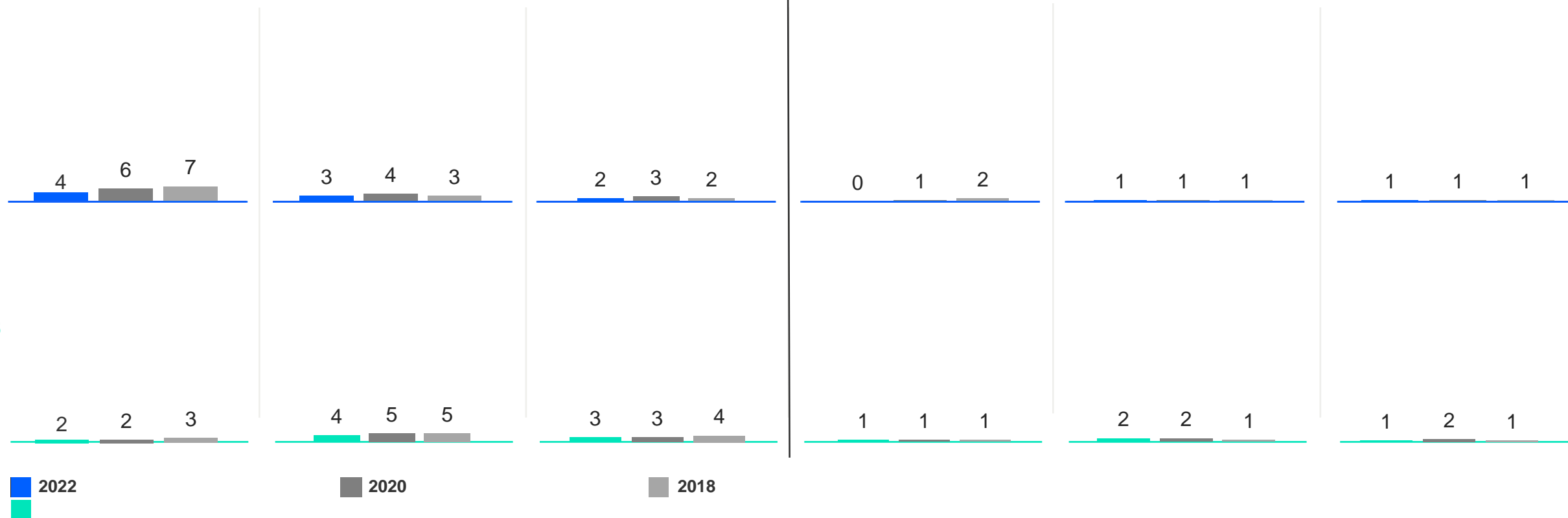
Könsöverskridande identitet eller uttryck

Etnisk tillhörighet

Religion eller annan trosuppfattning

Kvinnor

Män

Trakasserier i arbetssituation utifrån diskrimineringsgrunderna

Andel som svarat ja

Yrkeslivet

**Funktions-
nedsättning**

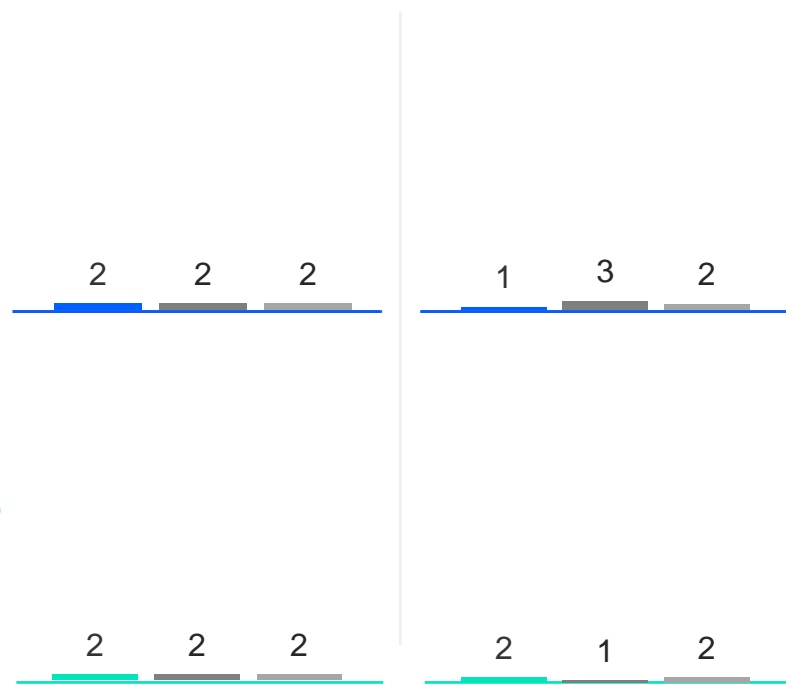
**Sexuell
läggning**

Senaste 12 månaderna

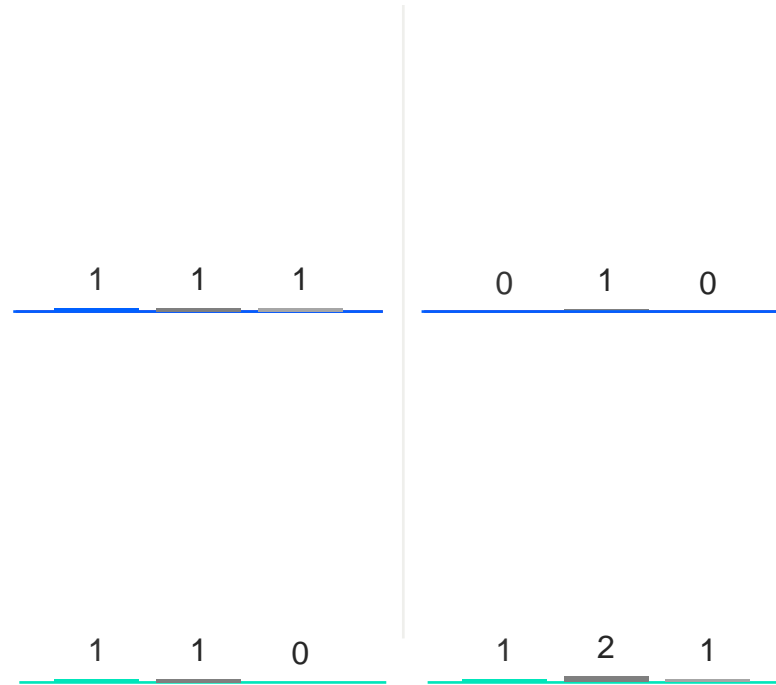
**Funktions-
nedsättning**

**Sexuell
läggning**

Kvinnor

Kvinnor

2022

2020

2018

6

Sexuella trakasserier – i arbetssituationen

Frågeställning om utsatthet för sexuella trakasserier

Har du...

- någon gång i ditt yrkesliv utsatts för sexuella trakasserier i eller kring din arbetssituation?
- under de senaste 12 månaderna någon gång utsatts för sexuella trakasserier i eller kring din arbetssituation?
- under de senaste 12 månaderna någon gång sett eller hört att någon kollega till dig utsatts för sexuella trakasserier i eller kring sin arbetssituation?

Svarsalternativ:

Ja

Nej

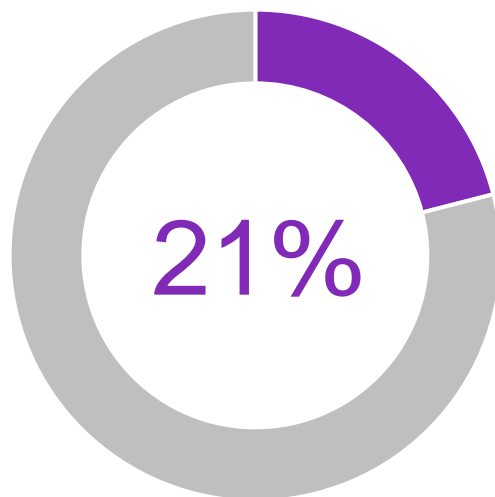
Tveksam/vet ej

I följande diagram redovisas den andel som har svarat ja

Utsatt för sexuella trakasserier någon gång i en arbetssituation

Har du någon gång i ditt yrkesliv **utsatts för sexuella trakasserier** i eller kring din arbetssituation?

Andelen ja:

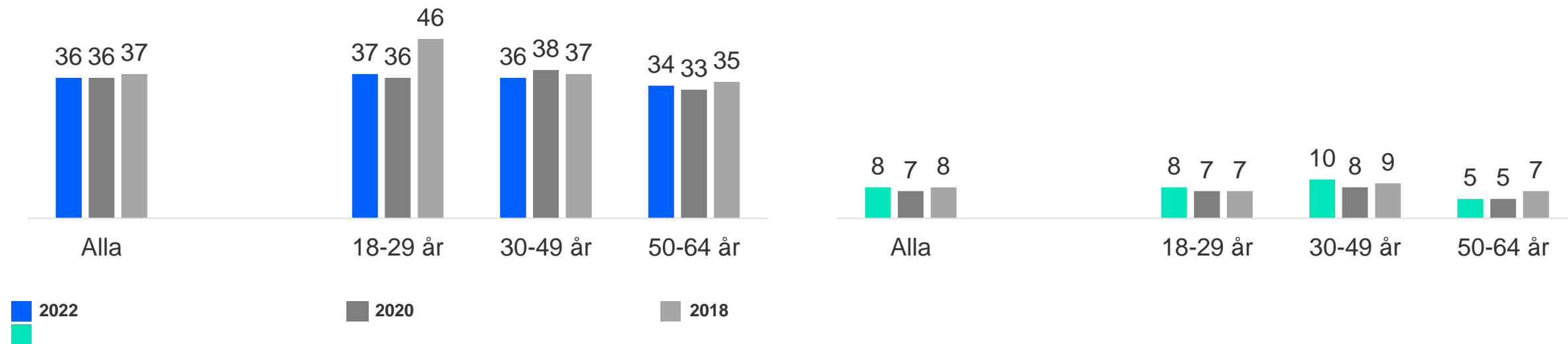

■ Ja ■ Nej/Tveksam, vet ej

Utsatt för sexuella trakasserier någon gång i en arbetssituation

Kvinnor

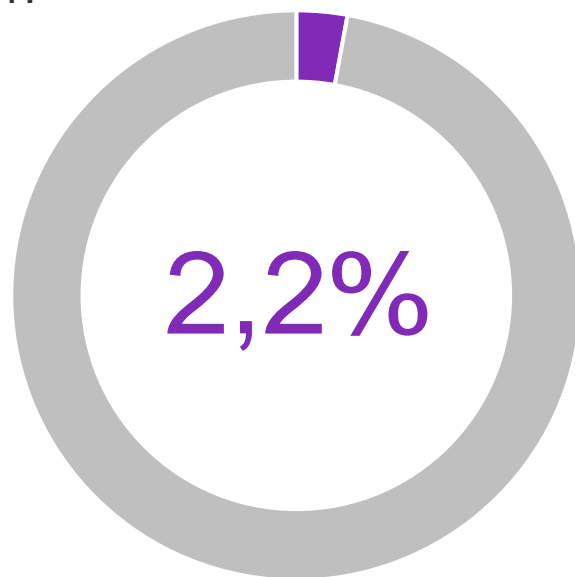
Män

Andelen som blivit utsatt för sexuella trakasserier senaste 12 månaderna

Har du under de senaste 12 månaderna någon gång utsatts för sexuella trakasserier i eller kring din arbetssituation?

Andelen ja:

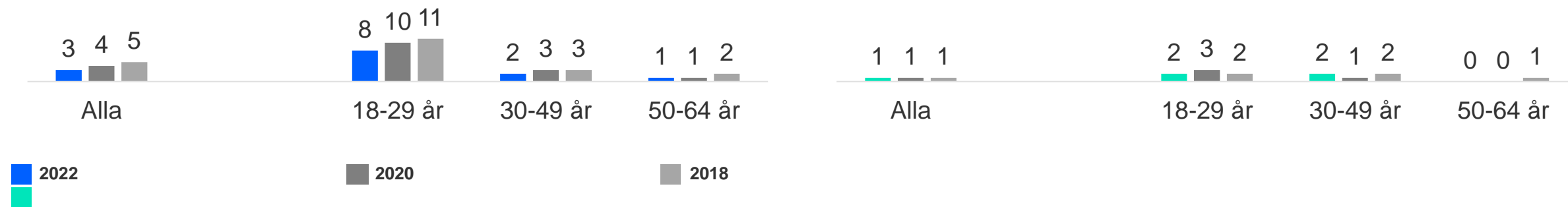

■ Ja ■ Nej/Tveksam, vet ej

Utsatt för sexuella senaste 12 månaderna – över tid

Kvinnor

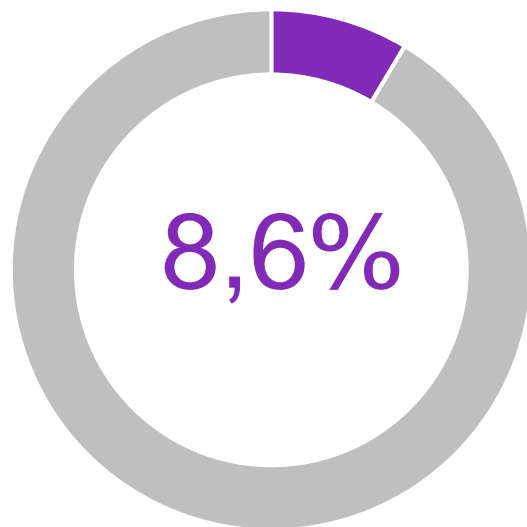
Män

Andel som hört/sett kollega utsatt för sexuella trakasserier senaste 12 månaderna

Har du under de senaste 12 månaderna någon gång **sett eller hört att någon kollega** till dig utsatts för sexuella trakasserier i eller kring sin arbetssituation?

Andelen ja:

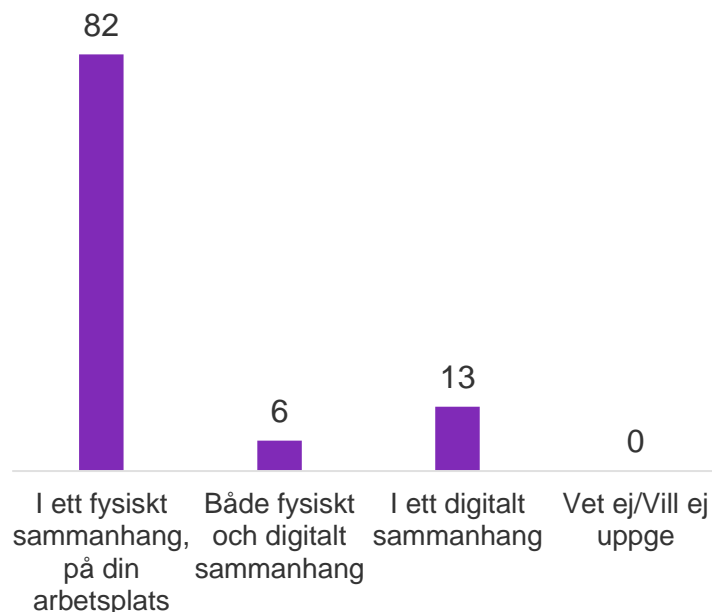
■ Ja ■ Nej/Tveksam, vet ej

Sammanhang

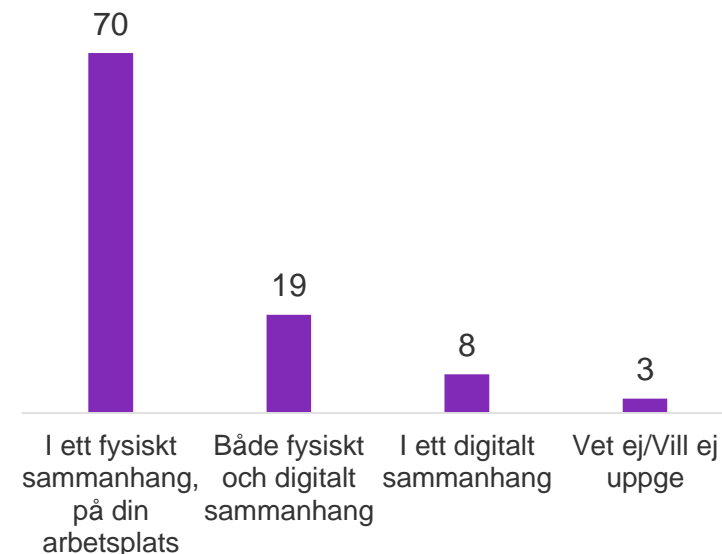
De som svarat att de blivit utsatt för sexuella trakasserier under de senaste 12 månaderna:

I vilket/vilka sammanhang blev du utsatt i och kring din arbetsituation?

Kvinnor

Män

— Ny fråga som inte har presenterats i tidigare mätningar av trakasseri barometern

7

Summering av utsatthet
under de senaste 12
månaderna

Förklaring av summering av utsatthet

- För att förstå graden av utsatthet behöver fler dimensioner tas i beaktning än enbart analys av frågan ”Har du någon gång under senaste 12 månaderna varit utsatt för sexuella trakasserier?”.
- Att enbart studera andelen som uppger att de blivit utsatt för sexuella trakasserier explicit fångar inte hela verkligheten.
- För att förstå graden av utsatthet kompletteras frågan om sexuella trakasserier explicit med summering av andelen som uppger att de har blivit utsatt av något av följande under de senaste 12 månaderna:
 - Sexuella trakasserier hos nuvarande arbetsgivare i en arbetssituation
 - Ovälkommen beröring av sexuell art som upplevts kränkande
 - Trots att du redan har sagt nej, fått upprepade förslag om att träffas på ett sätt som inte upplevts vara av ren vänskaplighet
 - Olämpliga närmanden av kollega/-or i sociala nätverk såsom chattar och Facebook
 - Ovälkomna mejl/sms från kollega/-or av sexuell art som upplevts stötande
 - Någon som, på ett sätt som du upplevt sexuellt stötande, visat delar av sin kropp för dig
 - Sexuella inviter för att du ska få fördelar i ditt arbete
 - Någon som visar bilder av sexuell natur på ett sätt som varit oönskat
 - Någon som försökt tvinga till sig en sexuell handling med dig
 - Någon som försökt tvinga till sig en sexuell handling med dig när du endera sovit eller varit påverkad av alkohol/droger
 - Någon som tvingat till sig en sexuell handling med dig

Summering av utsatthet – en djupare förståelse för graden av utsatthet

- För att förstå graden av utsatthet behöver fler dimensioner tas i beaktning än enbart analys av frågan "Har du någon gång under senaste 12 månaderna varit utsatt för sexuella trakasserier?".
- Att enbart studera andelen som uppger att de blivit utsatt för sexuella trakasserier explicit fångar inte hela verkligheten.

2,2%

uppger att de blivit utsatta för **sexuella trakasserier explicit** under de senaste 12 månaderna

10%

uppger att de blivit utsatta för något av de **10 konkreta beteenden som skulle kunna betraktas som sexuella trakasserier** under de senaste 12 månaderna

10%

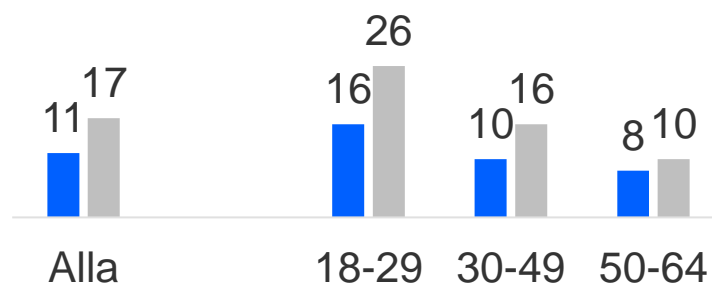
uppger att de blivit utsatta för **sexuella trakasserier explicit och/eller något av de 10 konkreta beteenden som skulle kunna betraktas som sexuella trakasserier** under de senaste 12 månaderna

Andelen utsatta för sexuella trakasserier under de senaste 12 månaderna

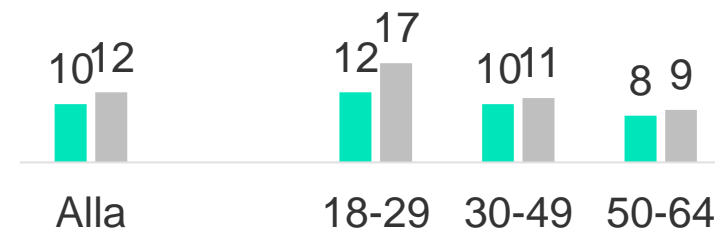
Redovisat för kvinnor och män

Andel som uppger att de blivit utsatta för sexuella trakasserier explicit och/eller något som kan betraktas som sexuella trakasserier i en arbetssituation under de senaste 12 månaderna

Kvinnor

Män

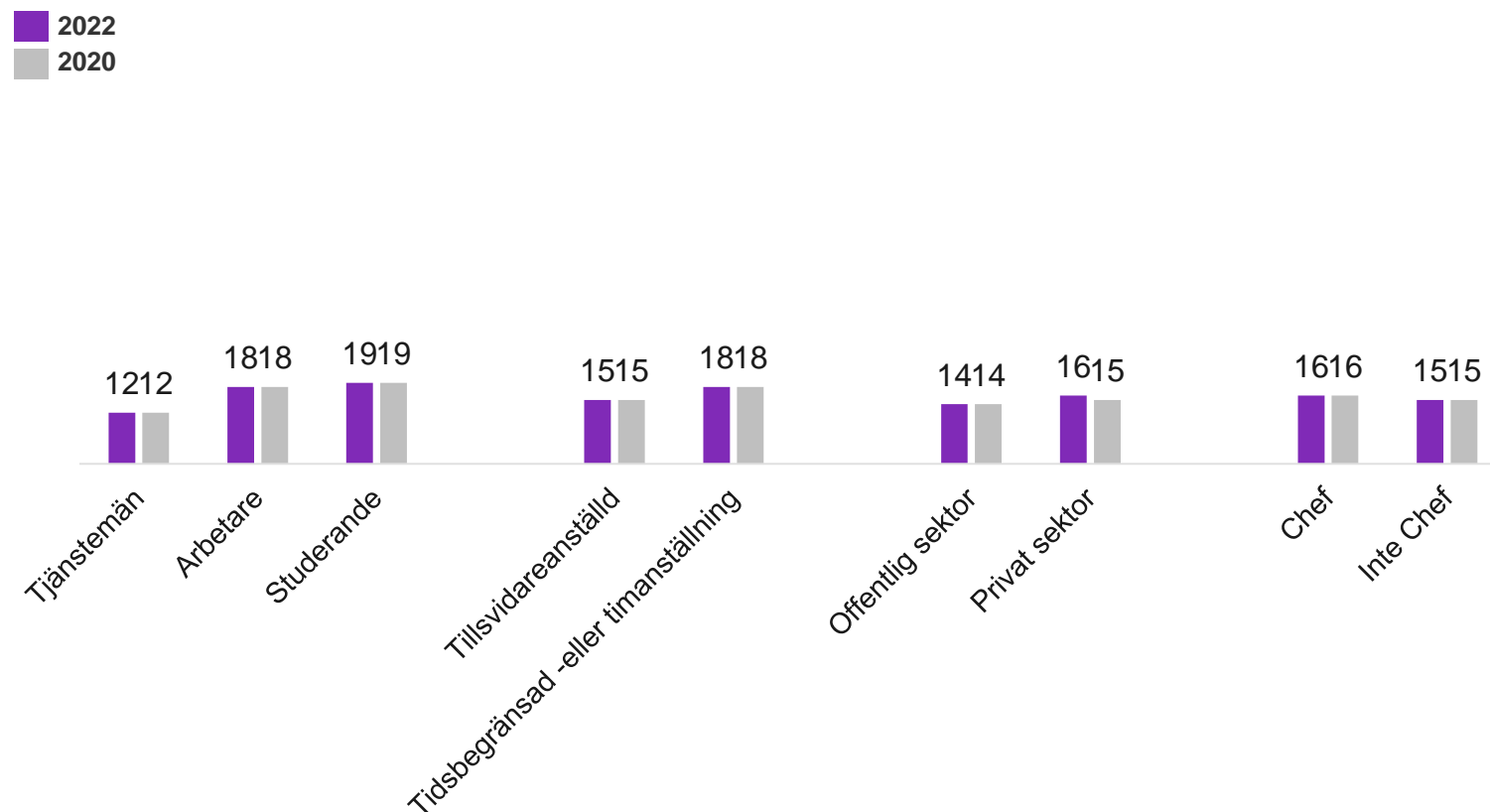

2022 2020

Andelen utsatta för sexuella trakasserier under de senaste 12 månaderna

Redovisat för olika yrkesgrupper

Andel som uppger att de blivit utsatta för sexuella trakasserier explicit och/eller något som kan betraktas som sexuella trakasserier i en arbetssituation under de senaste 12 månaderna

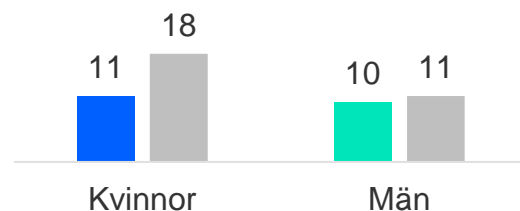

Andelen utsatta för sexuella trakasserier under de senaste 12 månaderna

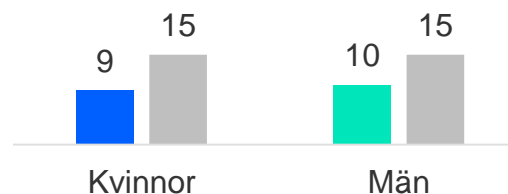
Redovisat utifrån arbetsplatsens könskomposition

Andel som uppger att de blivit utsatta för sexuella trakasserier explicit och/eller något som kan betraktas som sexuella trakasserier i en arbetssituation under de senaste 12 månaderna

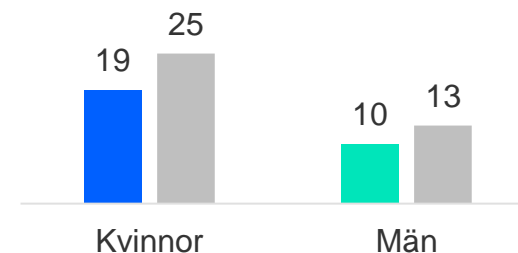
Könsbalanserade arbetsplatser

Kvinnodominerade arbetsplatser

Mansdominerade arbetsplatser

2022

Färre uppger att de blivit utsatta för sexuella trakasserier 2022 jämfört med tidigare

Andel som uppger att de har blivit utsatta för sexuella trakasserier och/eller något av de 10 konkreta beteenden som skulle kunna betraktas som sexuella trakasserier under de senaste 12 månaderna

	Totalt	Kvinnor	Män	Åldersgrupp 18-29 år	Åldersgrupp 30-49 år	Åldersgrupp 50+ år
2022	10%	11%	10%	14%	10%	8%
2020	14%	17%	12%	21%	14%	10%
2018	14%	18%	11%	19%	14%	12%

8

Upplevelser bland de som utsatts för sexuella trakasserier eller något som kan betraktas som sexuella trakasserier

Förklaring av redovisning av uppföljningsfrågor

Följdfrågorna har besvarats av de som uppgivit att de utsatts för sexuella trakasserier explicit eller något som kan betraktas som sexuella trakasserier under de senaste 12 månaderna:

1 Sexuella trakasserier

- Sexuella trakasserier hos nuvarande arbetsgivare i en arbetssituation

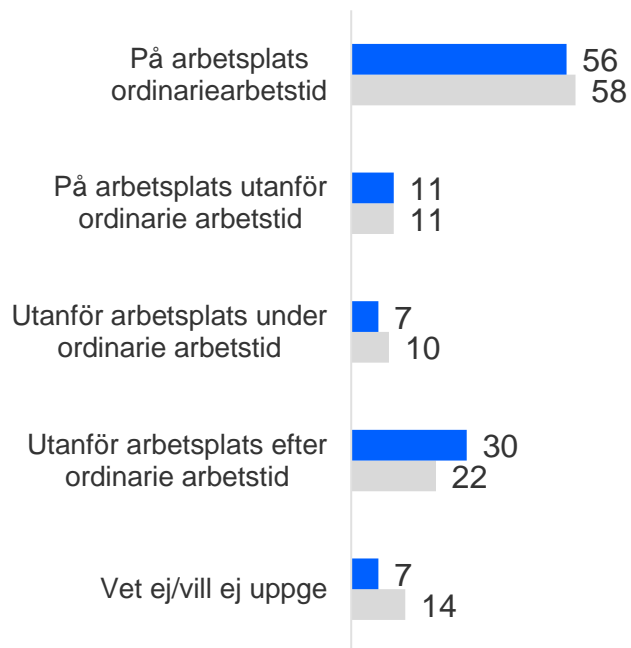
2 ”Summering av konkreta beteenden”

- Ovälkommen beröring av sexuell art som upplevts kränkande
- Trots att du redan har sagt nej, fått upprepade förslag om att träffas på ett sätt som inte upplevts vara av ren vänskaplighet
- Olämpliga närmanden av kollega/-or i sociala nätverk såsom chattar och Facebook
- Ovälkomna mejl/sms från kollega/-or av sexuell art som upplevts stötande
- Någon som, på ett sätt som du upplevt sexuellt stötande, visat delar av sin kropp för dig
- Sexuella inviter för att du ska få fördelar i ditt arbete
- Någon som visar bilder av sexuell natur på ett sätt som varit oönskat
- Någon som försökt tvinga till sig en sexuell handling med dig
- Någon som försökt tvinga till sig en sexuell handling med dig när du endera sovit eller varit påverkad av alkohol/droger
- Någon som tvingat till sig en sexuell handling med dig

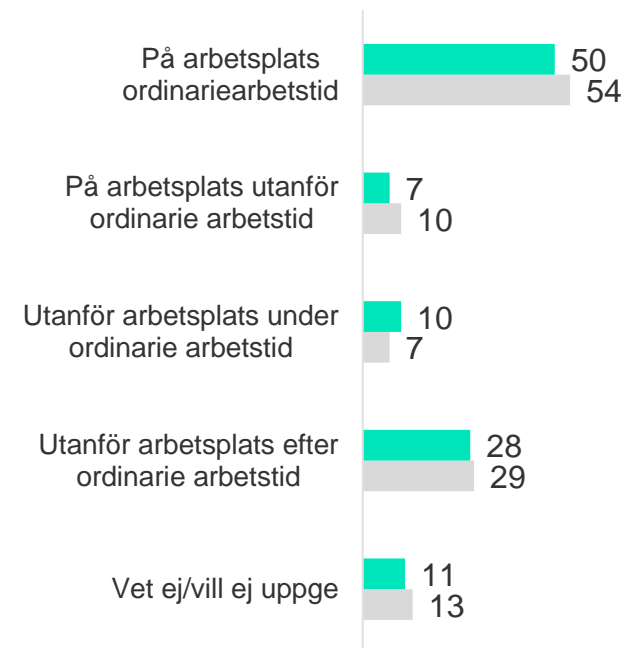
Sammanhang vid utsatthet – redovisat för kvinnor och män

I vilket eller vilka sammanhang blev du utsatt?

Kvinnor

Män

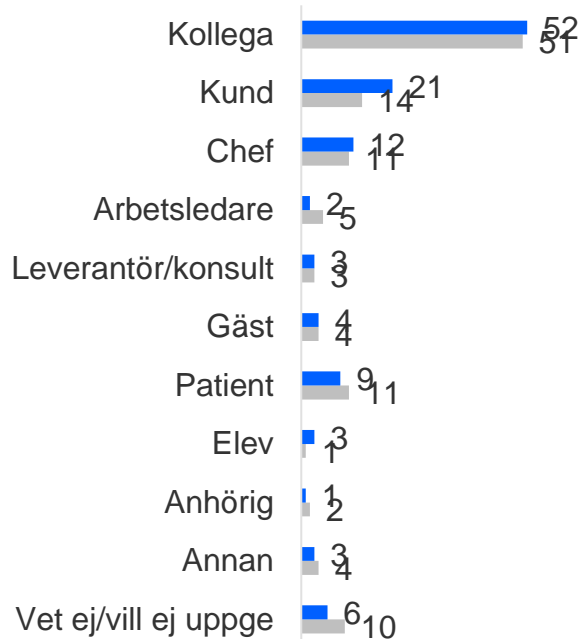

■ 2022 ■ 2020

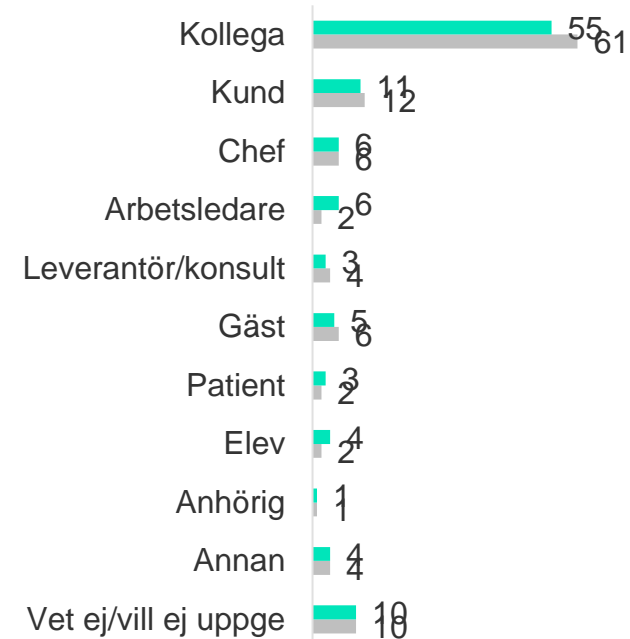
Vem som utsatte

Vem eller vilka utsatte dig?

Kvinnor

Män

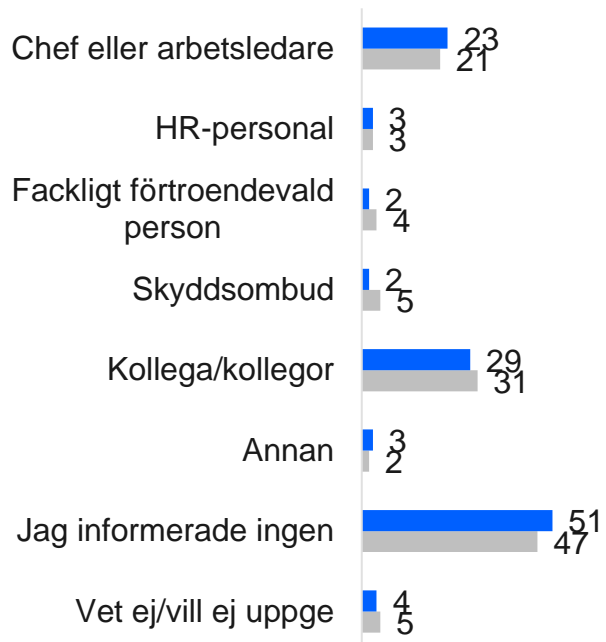

2022 2020

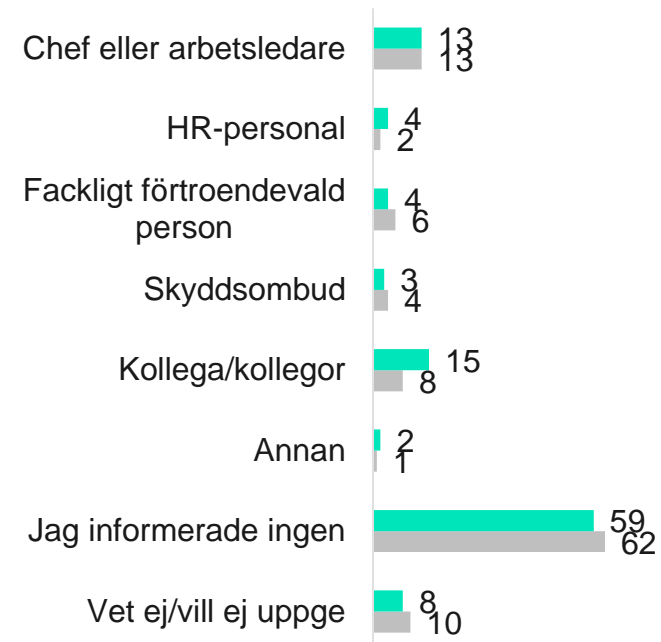
Informerade någon vid utsatthet

Informerade du någon/några av följande om detta?

Kvinnor

Män

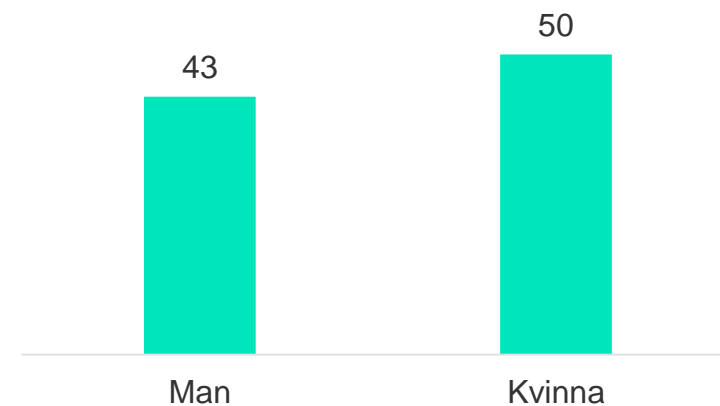
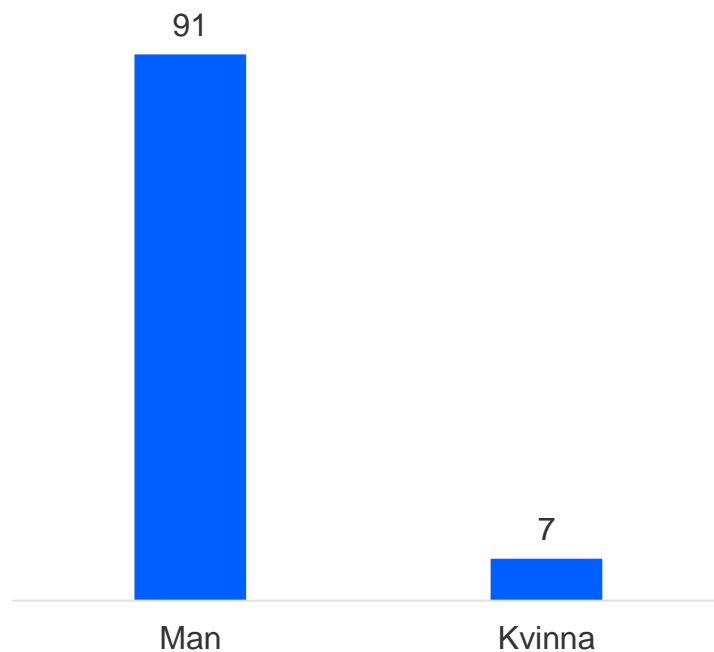
2022 2020

Vem som utsatte

Den som utsatte dig var en...

Kvinnor

Män

— Ny fråga som inte har presenterats i tidigare mätningar av trakasseri barometern

Skäl att inte informera

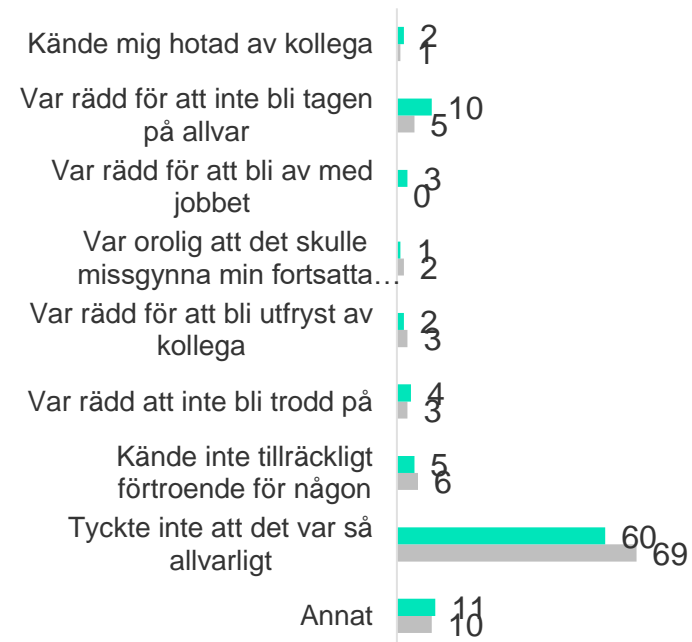
Av vilket/vilka skäl valde du att inte informera chef, arbetsledare, HR-personal, fackligt förtroendevald eller skyddsombud om att du blivit utsatt?

■ 2022 ■ 2020

Kvinnor

Män

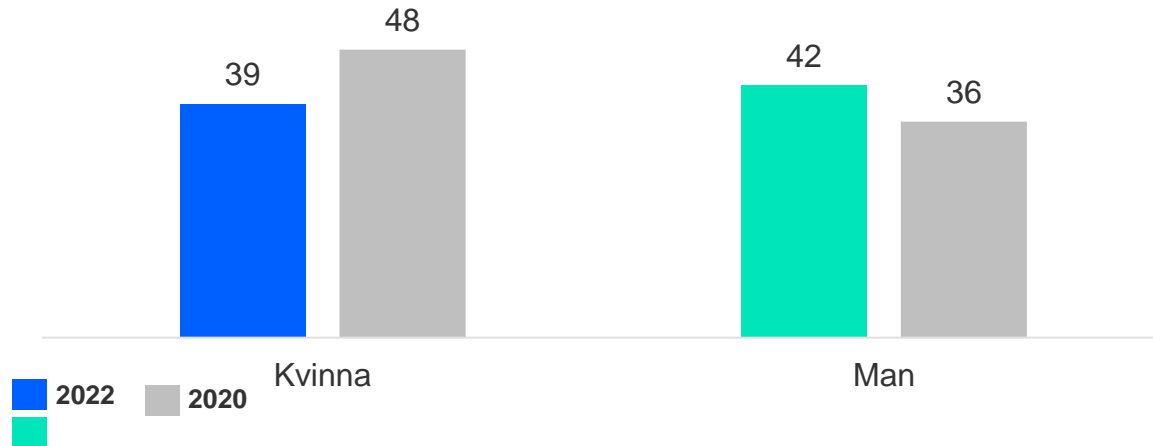

Arbetsgivarens hantering vid information om utsatthet

Om informerat arbetsgivare:

Vidtog arbetsgivaren någon åtgärd efter att du informerat om att du blivit utsatt?

Andel ja:

Kollegors bemötande

Du svarade att du informerat en eller flera kollegor om att du blivit utsatt.

På det hela taget, anser du att denne/de hanterade situationen på ett bra eller dåligt sätt när du informerade om att du blivit utsatt?

Andel ganska/mycket bra:

■ Vet ej/vill ej uppge ■ Mycket dåligt ■ Ganska dåligt ■ Varken eller ■ Ganska bra ■ Mycket bra

9

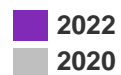
Förutsättningar på arbetsplatsen

Jargong på arbetsplats

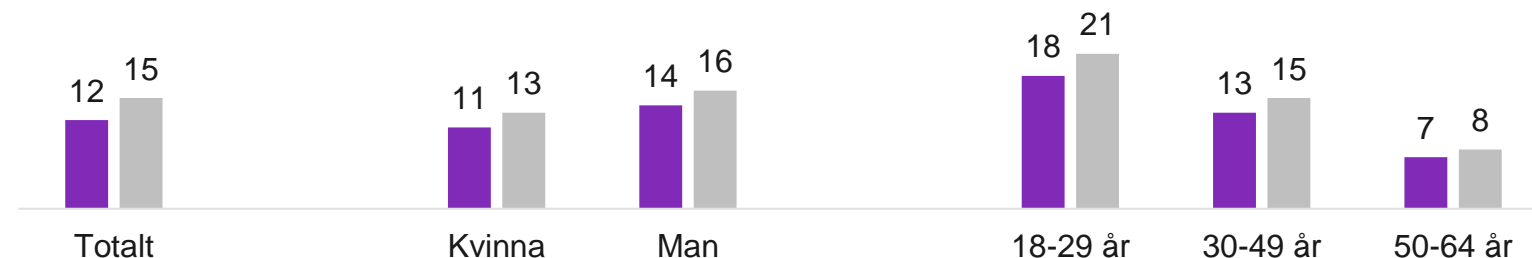
I vilken utsträckning bedömer du att det finns en jargong, ett sätt att tala eller vara, som personer kan ta illa upp av på din arbetsplats?

Andelen som uppger det finns en sådan jargong i ganska/mycket stor utsträckning:

Svarsalternativ som presenterades för respondent:

- Mycket stor utsträckning
- Ganska stor utsträckning
- Varken eller
- Ganska liten utsträckning
- Mycket liten utsträckning
- Vet ej/vill ej uppge

Lika möjligheter på arbetsplatsen

På det hela taget, anser du att kvinnor och män har samma möjligheter på din arbetsplats?

Andelen som uppger andel 4 och 5:

Svarsalternativ som presenterades för respondent:

5. Instämmer helt och hållet

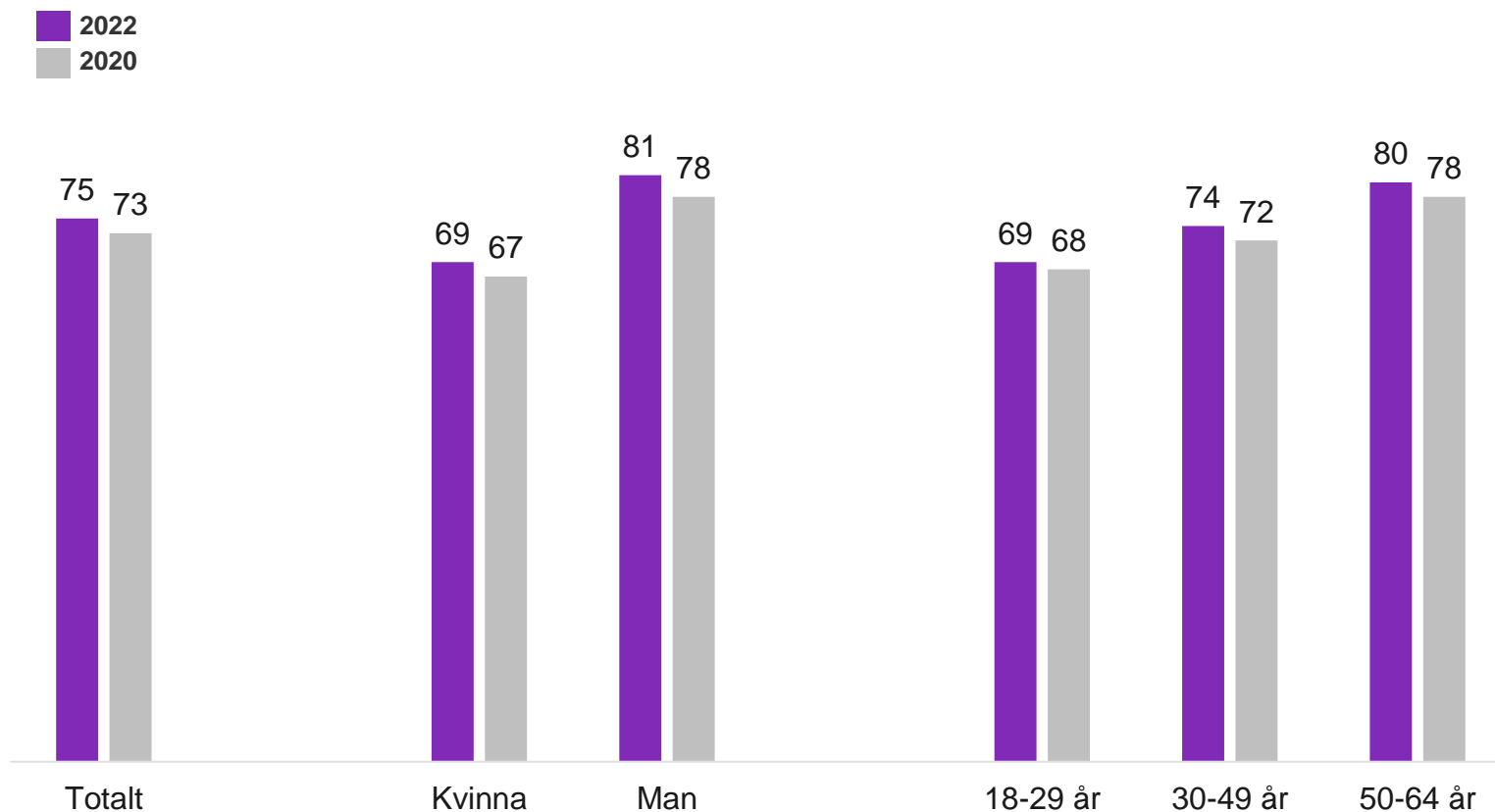
4.

3.

2.

1. Instämmer inte alls

Vet ej/vill ej uppge

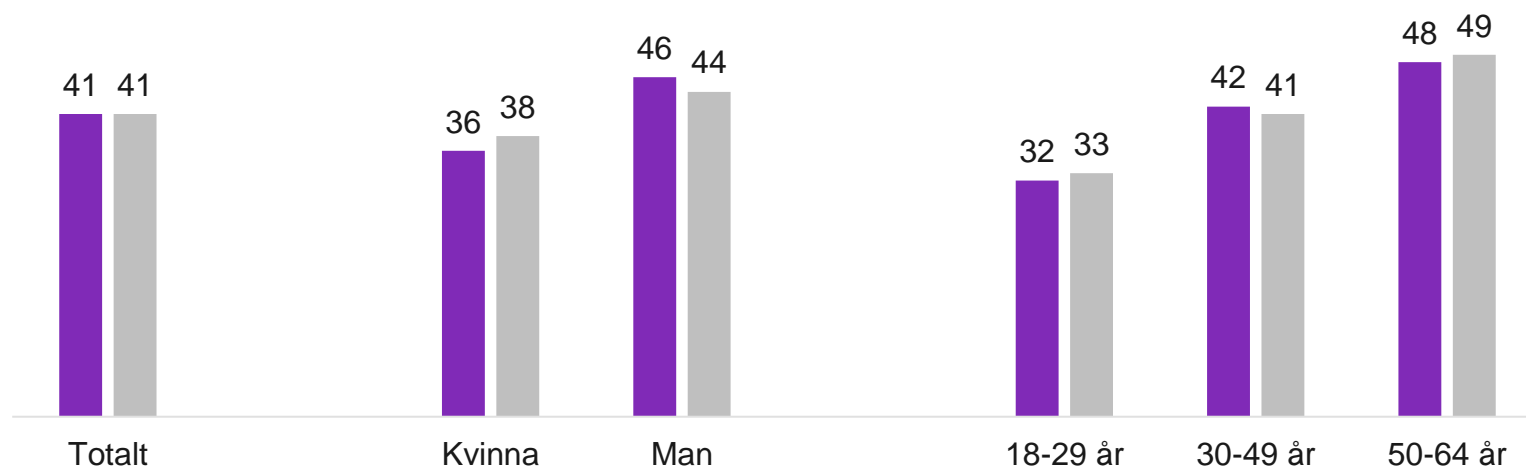

Ledningens arbete med frågor om trakasserier och sexuella trakasserier

I vilken utsträckning upplever du att ledningen på din arbetsplats arbetar aktivt med frågor om trakasserier och sexuella trakasserier, på din arbetsplats?

Mycket/ganska stor utsträckning:

2022
2020

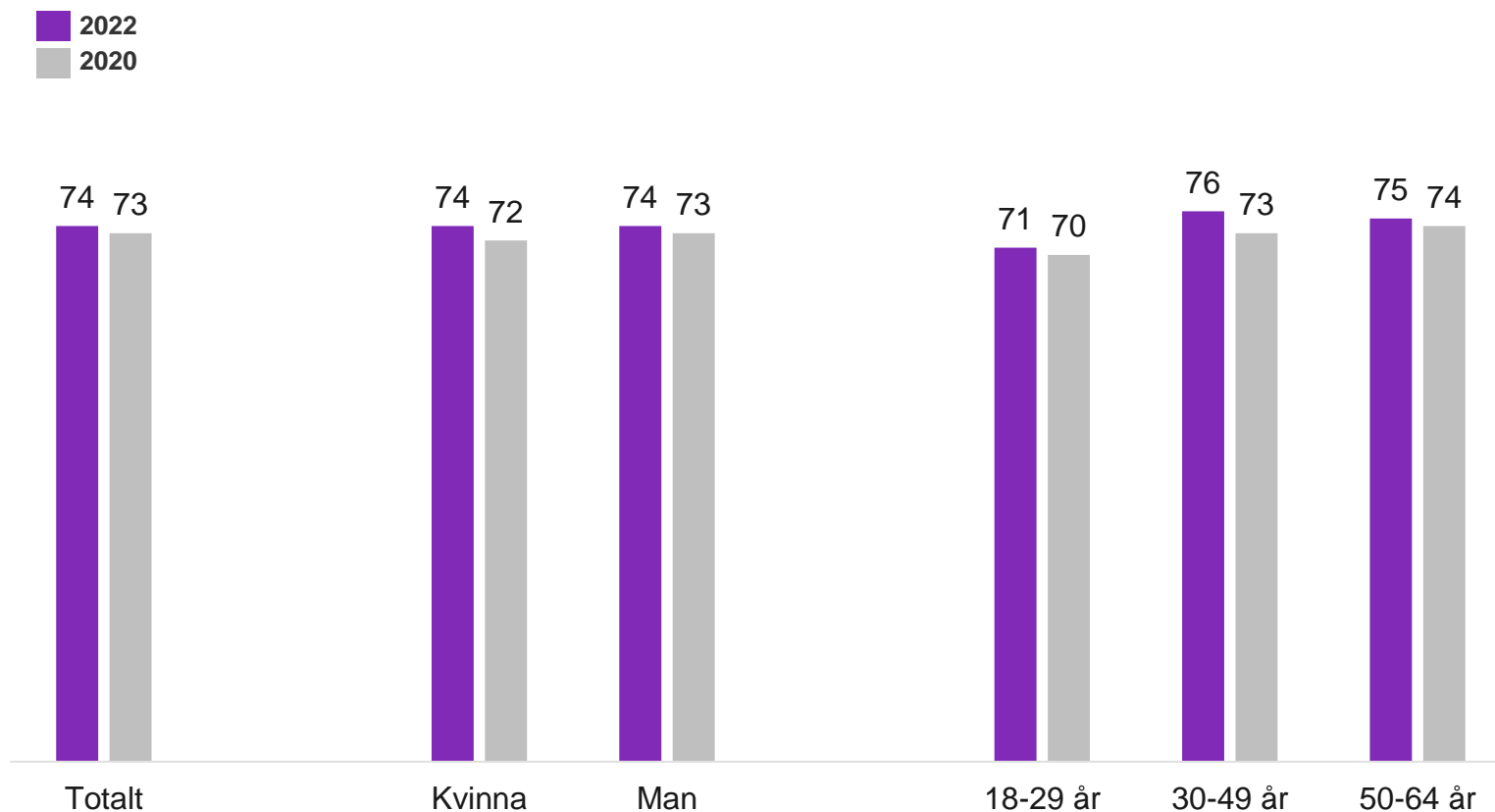

Svarsalternativ som presenterades för respondent:

- Mycket stor utsträckning
- Ganska stor utsträckning
- Varken eller
- Ganska liten utsträckning
- Mycket liten utsträckning/inte alls
- Vet ej/vill ej uppge

Förtroende för chefs hantering om fall av trakasserier eller sexuella trakasserier

Om din närmaste chef fick kännedom om fall av trakasserier eller sexuella trakasserier, vilket förtroende har du för att denne skulle hantera det på ett bra sätt?
Mycket/ganska stort förtroende:

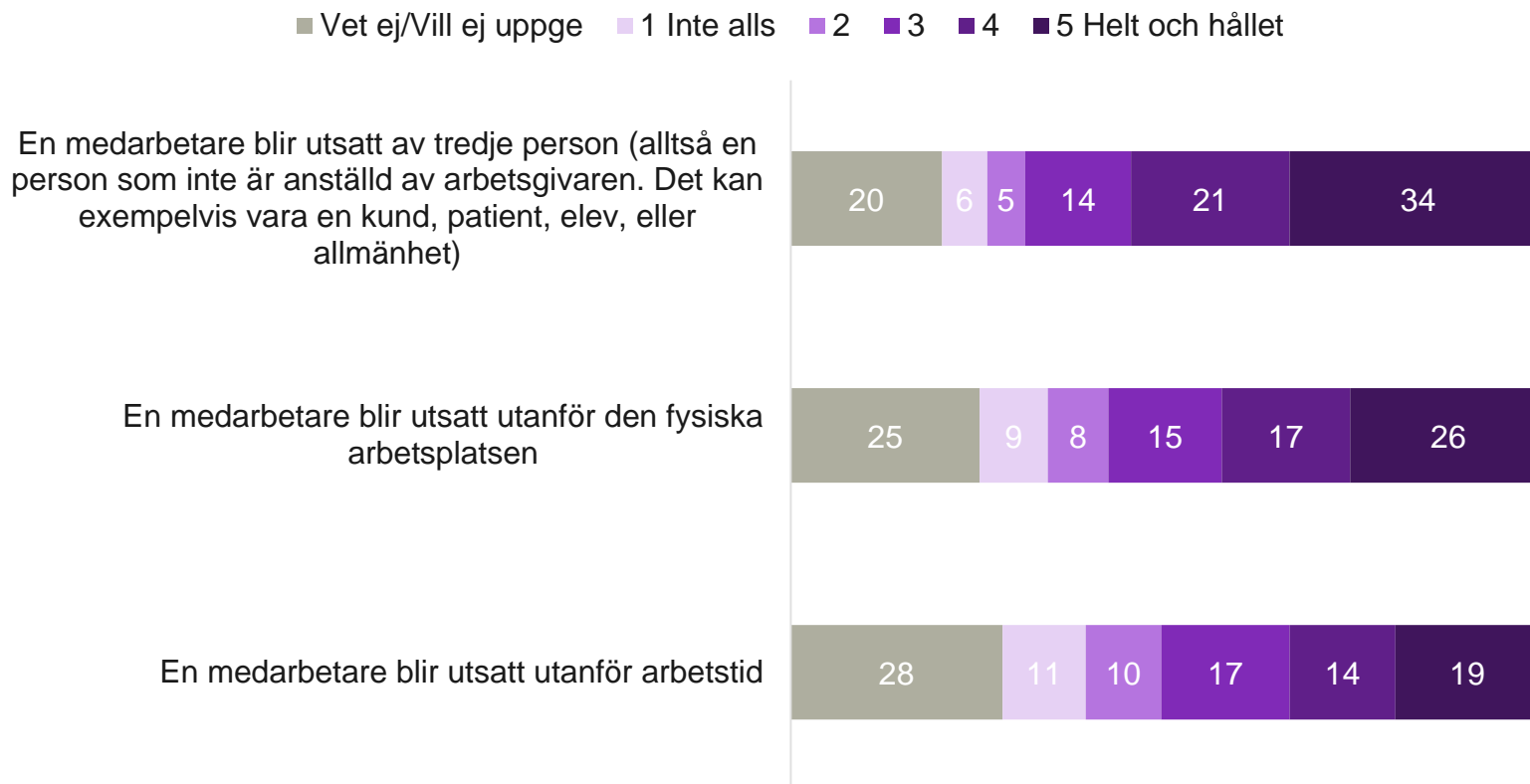

Svarsalternativ som presenterades för respondent:

- Mycket stort förtroende
- Ganska stort förtroende
- Varken eller
- Ganska litet förtroende
- Mycket litet förtroende
- Vet ej/vill ej uppge

Upplevelser av arbetsgivarens ansvarstagande

I vilken grad anser du att din arbetsgivare tar ansvar för att förebygga trakasserier i följande situationer?

— Ny fråga som inte har presenterats i tidigare mätningar av trakasseri barometern

10 Chefers opplevelser

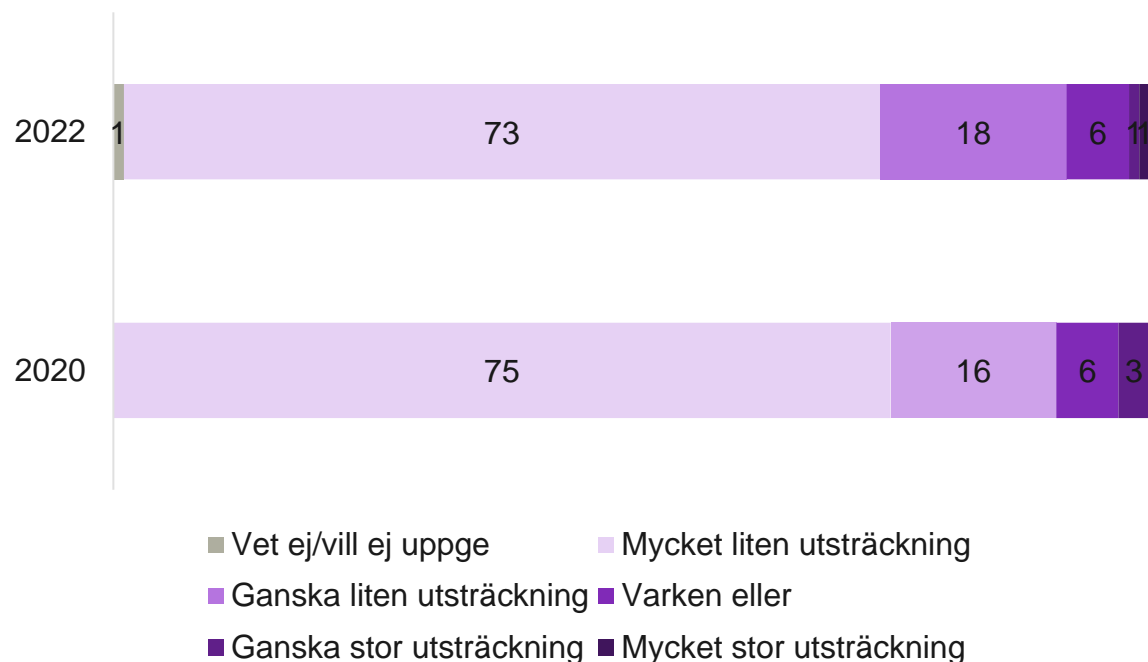

Förklaring till chefsavsnitt

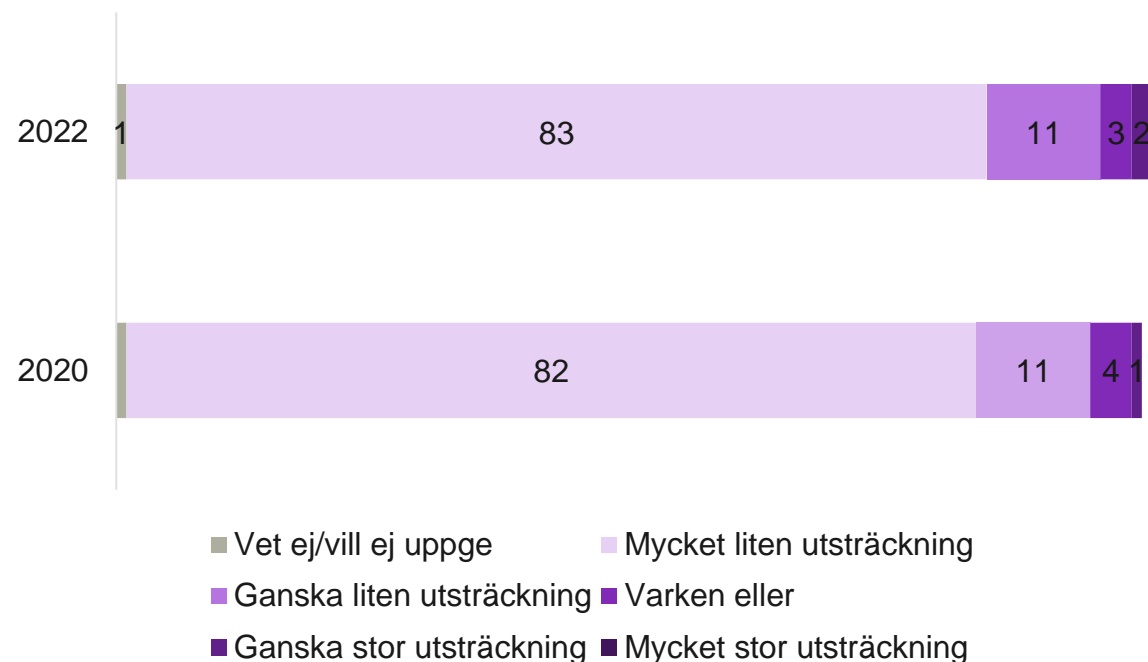
Samtliga som har svarat att det har en chefsroll med personalansvar (888 st) får följdfrågor om deras upplevelser av att hantera och förebygga förekomst av trakasserier och sexuella trakasserier.

I vilken utsträckning sexuella trakasserier/trakasserier uppfattas som ett problem på arbetsplatsen

I vilken utsträckning bedömer du att **trakasserier** är ett problem på din arbetsplats? Trakasserier utifrån diskrimineringsgrunderna

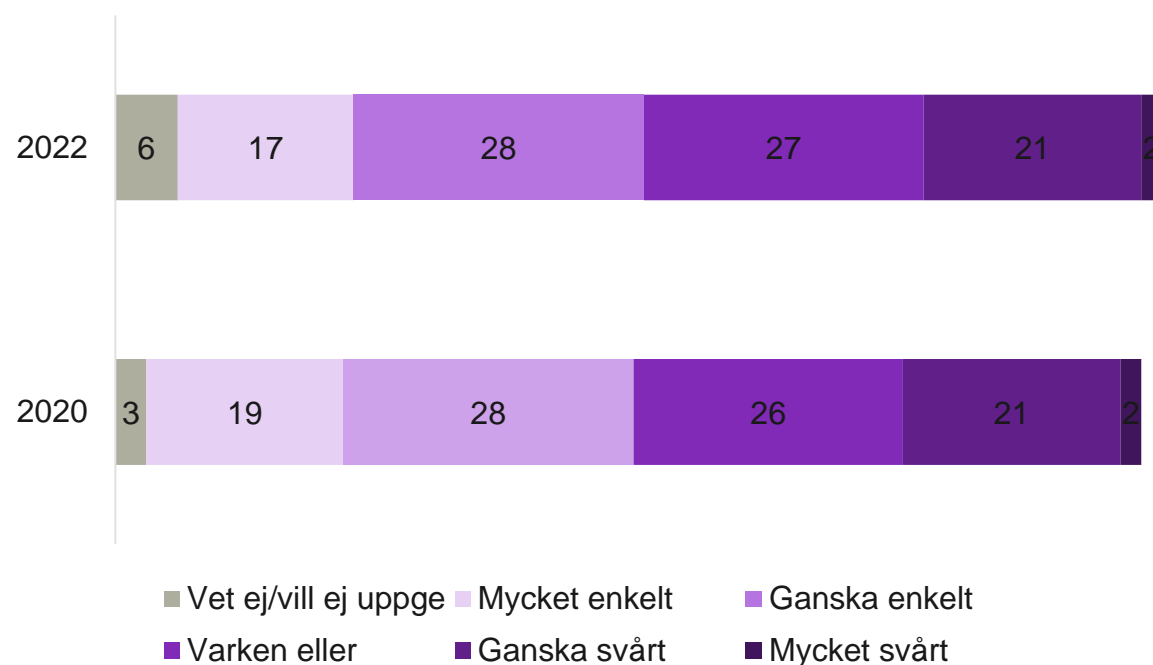

I vilken utsträckning bedömer du att **sexuella trakasserier** är ett problem på din arbetsplats?

Hantering av frågor kring trakasserier och sexuella trakasserier i chefsrollen

Hur **enkelt eller svårt** tycker du att frågor kring trakasserier och sexuella trakasserier är att hantera i din chefsroll?

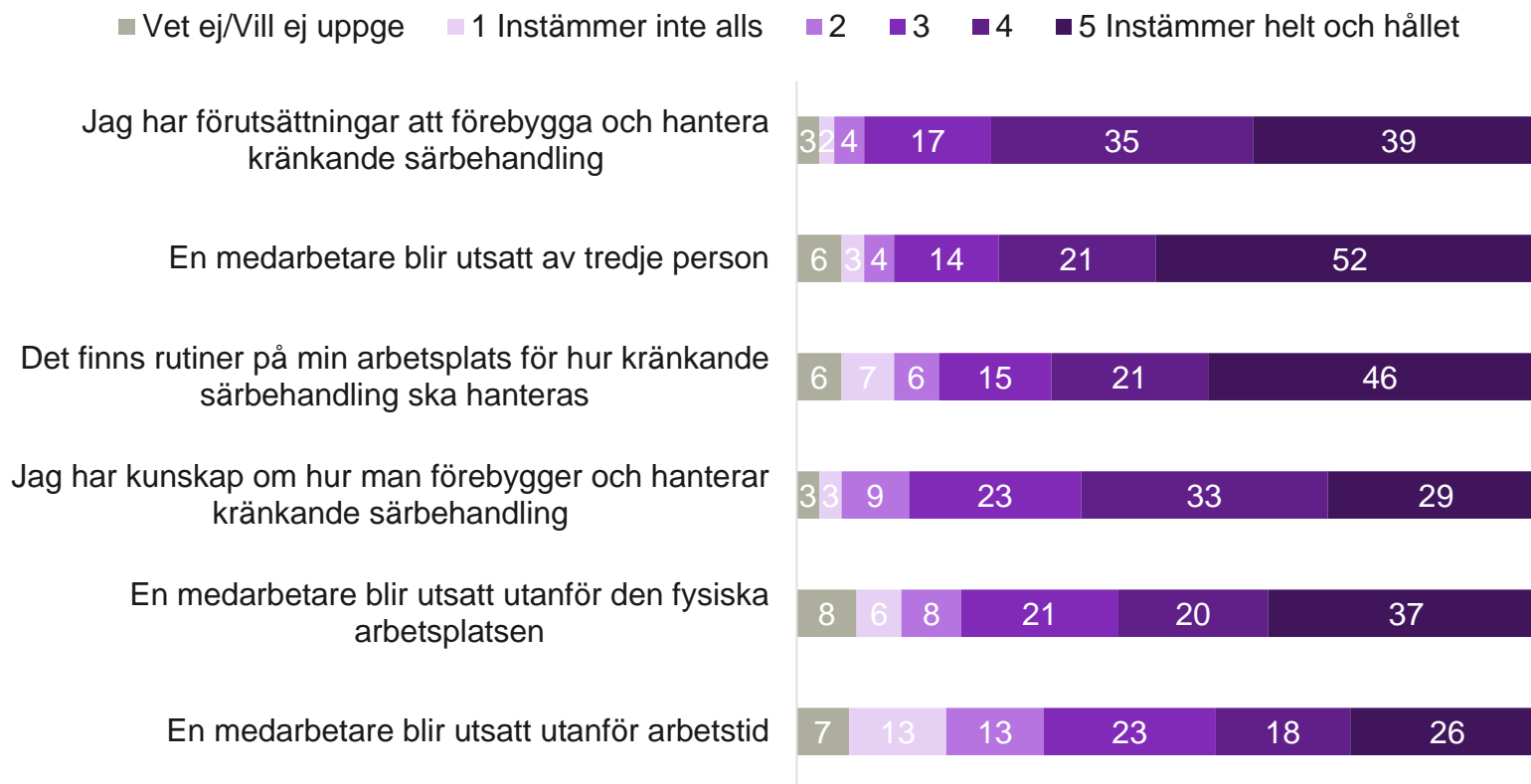

Om ganska eller mycket svårt: **Vad upplever du som svårast** i hanterandet av trakasserier och/eller sexuella trakasserier bland din personal?

- Förekommande svar är att det är svårt att hantera fall när ord står mot ord och det inte finns några bevis för vad som hänt.
- Flera nämner också att det generellt sett är svårt att prata om ämnet på ett bra sätt för att förebygga förekomsten av sexuella trakasserier.

Chefers uppfattning av deras egna ansvar gällande att förebygga trakasserier

I vilken grad anser du att du är ansvarig att förebygga trakasserier som sker bland din personal, med koppling till arbetet, i följande situationer?

— Ny fråga som inte har presenterats i tidigare mätningar av trakasseri barometern

KANTAR PUBLIC

Sifo